

รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี*

The Form in Promoting Reconciliation and Peacefulness with Five Precepts of People in Saraburi Province

พระเมธาวิจารย์ (ปสิวิโก)¹, พระมหาวีระศักดิ์ สุรเมธี และสาลินี รักกตัญญู
Phramedhavinaiyaros (Pasiviko), Phramaha Veerasak Suramate
and Salinee Raggatanyoo

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University

248 M.1 Salaya, Nakhon Pathom 73170, Thailand

¹Corresponding Author. psbud@hotmail.com

Doi : 10.14456/jmcpupeace.2017.1

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการณ์การส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี ที่มี เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพทางครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่างกัน และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี ประชากรคือประชาชนในจังหวัดสระบุรีเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.976 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

*Received January 20, 2016; Accepted April 9, 2017.

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนในจังหวัดสระบุรีมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุข โดยรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพทางครอบครัว และปัจจัยสนับสนุนที่ต่างกัน มีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 โดยรวมทั้ง 8 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ในส่วนของระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 โดยรวมทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) จากผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี พบว่าการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 เป็นรูปแบบที่ดีที่สุด เหมาะสมสำหรับอันจะทำให้เกิดความรักความเข้าใจอันดีสมัครสมานสามัคคีปรองดองของประชาชนส่งผลให้สังคมเกิดสันติสุขมีความสุขสงบร่มเย็นทำให้ประเทศชาติเกิดความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงอย่างมีเสถียรภาพ

คำสำคัญ: รูปแบบการส่งเสริมความปรองดอง; สันติสุข; ศีล 5

Abstract

This research was composed of three objectives as follows: 1) to study situation on reconciliation and peacefulness promotive situation with Panja Sila of people in Saraburi province, 2) to analytical study on form for reconciliation and peacefulness promotion with Panja Sila of people in Saraburi province in terms of sex, age, occupation, degree of education monthly incomes and family statuses of respondents as differently and 3) to collect the suggestions on the form of reconciliation and peacefulness promotion with Panja Sila of people in Saraburi province. The population were composed of people in Saraburi province were about 100,000 persons, the samples were about 383 persons, the instrument for collection was questionnaire which designed by the researcher with the reliability at 0.97. The statistics were applied as follows; mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA at the 0.05 of statistically significance.

The new findings were found as follows: 1) The reconciliation and peacefulness promotion with Panja Sila by overview was at most level for all aspects. 2) The respondents who were different in terms of sex, age, occupation monthly income, family status and promotive factor found that there were different in reconciliation and peacefulness promotion with Panja Sila for all aspects at the 0.05 of statistically significance, but in terms of degrees of education found that there were not different for all aspects. 3) The collection of suggestion on the form of reconciliation and peacefulness promotion with Panja Sila of people in Saraburi province found that the good form for people because of avoid form killing of life, avoid form wealth stealing and to be respectful for other rights throughout to be control the consciousness and mindfulness as always. This was the form which would bring the reconciliation of group as a result, it would be compassion, kindness and helpfulness each other, to be understanding, good relationship, public responsibility, to adapt themselves along with other, to participate with community's activities, no division of partiness and to be respectful in reason of large people which would bring the sympathy of as a result, there would bring peacefulness in society and to make country progressiveness and stability.

Keywords: Model of Reconciliation and Peacefulness promotion; Peacefulness; Panja Sila

บทนำ

การส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขในสังคมโดยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานับได้ว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม มีคุณค่าและคุณประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น สังคมและประเทศชาติ ประเทศไทยที่ได้ชื่อว่ายามเมืองแห่งรอยยิ้ม เป็นประเทศที่มีประชาชนผู้นับถือพระพุทธศาสนาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีปัญหาความขัดแย้งและสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างต่อเนื่องซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ทั้งนี้มีข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ประเมินผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า การบริการสาธารณะของรัฐเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและการสูญเสียรายได้ประมาณ 330 ล้านบาท นั่นถือได้ว่าเป็นภาพสะท้อนความขัดแย้งของคนในสังคมไทยที่เลวร้ายและสร้างความสูญเสียให้แก่ประชาชนก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจกับไทยมากที่สุดในรอบ 20 ปี ในช่วงดังกล่าวได้มีการนำเสนอแผนปรองดองเพื่อปฏิรูปประเทศไทย สร้างความเป็นธรรมความเสมอภาคในสังคมกระทั่งการสร้างรัฐสวัสดิการ เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างยั่งยืน ทว่าแผนปรองดองดังกล่าวที่ออกมาไม่ได้รับการยอมรับและไม่ได้มีการนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมแต่อย่างใด สถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรงดังกล่าวดำเนินมาอย่างยาวนาน มีการชุมนุมทางการเมืองจัดตั้งเวทีการแสดงออกทางการเมืองของผู้ที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกันแต่ละฝ่าย มีการนำเสนอข่าวโจมตีกันให้เห็นอยู่โดยตลอด บางครั้งเกิดการกระทำผิดกฎหมายของกลุ่มต่างๆ มีการกระทบกระทั่งกันอย่างรุนแรงถึงขั้นสูญเสียทรัพย์สินมูลค่ามหาศาล ตลอดจนสูญเสียชีวิตของผู้คนเป็นจำนวนมาก ความขัดแย้งส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนทุกพื้นที่ ทำให้ประชาชนแตกความสามัคคีจนไม่อาจปรองดองกันได้ เป็นช่วงเวลาที่ไม่มียุติสุขในสังคมไทย เหตุการณ์ความขัดแย้งต่างๆ ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน เกิดการเสียหายต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมอย่างที่เราทราบดีซึ่งส่งผลกระทบในด้านลบต่อระบอบการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ และระดับความเชื่อมั่นของต่างประเทศ อันเป็นส่วนหนึ่งของ “วิกฤติสังคมโลก” ในปัจจุบัน (Masrungson, 2016)

นักวิชาการและนักคิดส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องกันว่า สาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะมาจากยังมีประชาชนอีกจำนวนมาก ที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ขาดแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อทำให้เกิดความสุขสงบ ความสามัคคี ความปรองดองและสันติสุขในสังคม อันจะทำให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและข้อเท็จจริงที่ปรากฏ มีความจริงอย่างหนึ่งที่ควรตระหนัก และหยิบยก ขึ้นมาพิจารณา คือ คนไทยส่วนใหญ่ผู้นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อในเรื่องของผลบุญผลบาป หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่สอนให้มนุษย์ประพฤติตนเป็นคนดี มีความคิดดี ทำดี พุทธิ มีความสำรวม อ่อนน้อม ถ้อยทีถ้อยอาศัย รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักให้อภัย ส่งเสริม เอื้อเฟื้อ ไม่เห็นแก่ตัว เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยแต่ละคนต้องรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และชุมชน หลักธรรมพื้นฐานที่รู้จักกันเป็นอย่างดี คือ สីล 5 อันเป็นรูปแบบการประพฤติปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดความสุข ความสงบแก่ตนเองและผู้อื่น และเพื่อให้เกิดความสามัคคีปรองดองและสันติสุขแก่สังคมและประเทศชาติ ดังนั้น หากมี

การนำหลักธรรมเรื่องศีล 5 ของพระพุทธศาสนามาเป็นรูปแบบในการส่งเสริมให้เกิดความปรองดองและสันติสุขแก่คนในสังคมก็น่าที่จะเกิดผลตามที่ต้องการให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมได้ง่ายในเวลาอันรวดเร็วเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านความเชื่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว “การถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ มีความสำคัญยิ่งสำหรับชาวพุทธ เป็นการถึงสรณะด้วยความเลื่อมใส ซึ่งสภาพจิตจะถูกชักพอกให้บริสุทธิ์สะอาดแล้วด้วยญาณคือความรู้ เป็นความเลื่อมใสที่ประกอบด้วยความนับถือและความเคารพอย่างมากมายโอฬารยิ่งในองค์พระผู้มีพระภาคเจ้า ในพระสัทธรรม ในพระอรียสังข ซึ่งจะดำเนินไปโดยอาการที่เข้าถึงต่าง ๆ โดยภาวะจิตและพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นั้นจะมีพระรัตนตรัยเป็นเป้าหมายตลอดเวลา...” (National Office of Busdhisim, 2014)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาความแตกแยก ความขัดแย้งและความรุนแรง ดังนั้น ความสามัคคีจึงเป็นรากฐานในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความแตกแยก ความขัดแย้ง และความรุนแรงในสังคมได้อย่างดีเยี่ยม (Boranmoon, 2013) ทั้งนี้เพราะความขัดแย้งจากการใช้อำนาจ เพื่อดำเนินการตามความเชื่อ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตนเองในลักษณะที่ทำให้อีกฝ่ายรู้สึกว่าเป็นธรรม (King Prajadhipok’s Institute, 2012) แต่หากสามารถสร้างความไว้วางใจ หรือการเข้าใจต่อกันเพื่อขัดเกลาดตนเองในด้านความประพฤติ หรือ การมีศีลตามแนวทางพระพุทธศาสนาจะผลดีต่อสังคม เพราะความสำนึกในการรักษาศีล หรือปฏิบัติตามศีล ได้แก่การฝึกหัดขัดเกลาดตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในคุณธรรมที่ยิ่งๆ ขึ้นไป และการคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นหรือของสังคม เพื่อประโยชน์อันจะทำให้เกิดความดำรงอยู่ด้วยดีของชุมชนของประชาชนในสังคม (Phra Brahmagunabhorn P. A. Payutto, 2009) นอกจากนี้การมีศีลจะส่งผลดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ดังโอวาทของเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปุณฺโณ) ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ได้ประทานไว้ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2556 ความว่า “อันว่าศีล 5 เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล 5 ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล 5” ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (National Office of Busdhisim, 2014) ทั้งนี้เนื่องจากศีลจะเป็นสิ่งที่คอยกำกับความประพฤติดีทางกายและวาจา, การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย, ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม มีระเบียบวินัย, มีมารยาทที่ปราศจากโทษ ตลอดถึงมีความสุจริตทางกายวาจาและอาชีวะ (Phra Brahmagunabhorn P. A. Payutto, 2009) สามารถกระตุ้นให้รู้จักบาปบุญคุณโทษในการรักษาหลักเบญจศีลเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต ควรส่งเสริมคนทำดีและยกย่องชมเชยให้ชุมชนทราบ ไม่ปกป้องคนชั่วและเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ทำตามกฎและกติกาดูให้เห็นเป็นรูปธรรมเพื่อการเน้นให้มีสติทบทวนการกระทำของตนอย่างสม่ำเสมอ (Promdee, 2011) การปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นการรักษากฎเกณฑ์ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมเอาไว้ สามารถสร้างจิตสำนึก ทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยและสันติสุข จึงควรรักษาและพัฒนา โดยการส่งเสริมการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักศีล 5 เพื่อร่วมสร้างสังคมที่สงบสุข (Atthakorn, 2014) ตลอดถึงกระบวนการเสริมสร้างความมั่นคงของครอบครัวไทยปัจจุบันได้อย่างดี (Kongjan, 2016)

โดยอาศัยความปรารถนาดีต่อกัน ทั้งทางกาย วาจา ใจ ความประพฤติที่เรียบร้อย มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และ เกื้อกูลในสิ่งที่ขาดแคลน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข (Siriart and Phrapalad Somchai Payogo) นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสำคัญที่เพิ่มการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ และสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้น เน้นการประสานงานระหว่างบ้าน วัด และชุมชน (Phramaha Kritisada Sobhanasilo, 2016)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี เพื่อให้ได้รูปแบบ แนวทางหรือวิธีการในการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขของประชาชนโดยเฉพาะในจังหวัดสระบุรี อันจะนำมาใช้ในการแก้ไขและจัดปัญหาความขัดแย้งในสังคมที่ปรากฏให้เห็นในทุกวันนี้ จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชน ในจังหวัดสระบุรี เป็นการนำหลักศีล 5 มาใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและเพื่อส่งเสริมให้เกิดความปรองดองและสันติสุขดังกล่าว ทั้งนี้การทำการวิจัยเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ใดทำวิจัยอย่างจริงจังมาก่อน ผู้วิจัยจึงตกลงปลงใจทำวิจัยเรื่องนี้ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขมาให้เป็นแนวทางโดยมีปัจจัยตัวแปรตาม คือ หลักธรรม (องค์ประกอบของศีลแต่ละข้อ) ของศีล 5 มาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อให้เกิดประโยชน์และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและกำหนดนโยบายต่อไป คำตอบที่ได้จากการวิจัยเรื่องนี้ คือ จะได้รูปแบบวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขของประชาชนในจังหวัดอื่นๆ ตลอดจนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขของประชาชนด้วยศีล 5 เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานทำให้สังคมมีความสงบสุขและประชาชนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในจังหวัดสระบุรีมีรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 อย่างไร
2. ประชาชนในจังหวัดสระบุรีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสนับสนุนแตกต่างกันมีรูปแบบการส่งเสริมการปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์การส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี ที่มี เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพทางครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามต่างกัน

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจ (Survey Research) ทำการวิจัยโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่แจกให้กับกลุ่มตัวอย่างและเก็บกลับคืน จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการลงรหัส และนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยทุกประการ

เพื่อให้ได้รูปแบบในการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขของประชาชนในจังหวัดสระบุรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตจังหวัดสระบุรีจำนวนประชาชนทั้งจังหวัดสระบุรี 637,673 คน ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลประเทศไทย (Thailand Information Center) แล้วเลือกทำการสำรวจข้อมูลเฉพาะในพื้นที่ 3 เพราะเป็นพื้นที่ที่ได้มีการรักษา ศีล 5 อย่างต่อเนื่องและมีการนำเสนอเป็นรูปธรรมในสื่อต่าง ๆ ได้แก่ อ. หนองแค (48,273 คน) อ. หนองแซง (8,690 คน) และ อ. แก่งคอย (86,920 คน) ประชาชนทั้ง 3 อำเภอ รวมทั้งหมด 143,883 คน (ข้อมูลจากการรายงานโครงการศีล 5) แต่พิจารณาตัดประชากรที่ไม่เกี่ยวข้อง คือ ส่วนที่เป็นเด็กแรกเกิด - 15 ปี, คนสูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้, มีโรคเรื้อรัง, คนพิการ ในแต่ละพื้นที่ออกไปจึงเหลือประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 100,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตอำเภอในจังหวัดสระบุรี เนื่องจากประชากร มีจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคการสุ่มจากความน่าจะเป็น (Probability Random Sampling) ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie R.V. และ Morgan D.W. (เพิ่มอ้างอิง)

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม 1 ชุด โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ **ตอนที่ 1** ถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed Questions) แบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ **ตอนที่ 2** ถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 8 ด้าน คือ 1) ด้านการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี 2) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 4) ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน 5) ด้านการเป็นผู้สร้างความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ 6) ด้านการไม่แบ่งแยกเป็นพรรคเป็นฝ่าย 7) ด้านการเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ และ 8) ด้านการรักเมตตา มีจิตใจปรารถนาดี มีความเต็มใจช่วยเหลือเกื้อกูลแก่หมู่คณะ และชุมชน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 48 ข้อ โดยกำหนดการวัดค่าตัวแปรซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามโดยใช้หลักทางคณิตศาสตร์ 0.80 ขึ้นไปปัดเป็นเลขจำนวนเต็ม **ตอนที่ 3** ถามข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความ

ปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed Questions) เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 33 ข้อ โดยกำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม โดยใช้หลักทางคณิตศาสตร์ 0.51 ขึ้นไปปิดเป็นเลขจำนวนเต็ม และตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened Questions) คือ ผู้ตอบแบบสอบถามจะได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นได้ จำนวน 6 ข้อ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย คือ สร้างเครื่องมือ(แบบสอบถาม) นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและวิเคราะห์หาค่าดัชนีความเหมาะสม (หาค่า IOC) นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชาชนในจังหวัดสระบุรีผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลการทดสอบเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.976 และสุดท้ายจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 1) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และให้คะแนนตามเกณฑ์
- 2) นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

ดังนี้

- (1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- (2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean หรือ \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)
- (3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมกรรมการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean หรือ \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

- (4) ทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามเพศใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนข้อมูลในเรื่องอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และสถานภาพ โดยใช้สถิติในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 3 กลุ่ม ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ Least Significant Difference (LSD)
- (5) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ได้จากคำถามปลายเปิด (Opened Questions) เกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ 6) นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ประชาชนในจังหวัดสระบุรี” นี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) การศึกษาสภาพการณ์การส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี พบว่า ประชาชนในจังหวัดสระบุรีมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2) การวิเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี ที่มี เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพทางครอบครัว ต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพทางครอบครัว และปัจจัยสนับสนุนที่ต่างกัน มีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ ในส่วนของระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) การรวบรวมรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี พบว่า การส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 เป็นรูปแบบที่ตีความเหมาะสมสำหรับประชาชนเพราะการไม่เบียดเบียนชีวิต ทรัพย์สิน และการรู้จักการเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมถึงการรู้จักควบคุมตนเองให้มีสติสัมปชัญญะไว้เสมอเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่จะนำมาซึ่งความปรองดองสามัคคีของหมู่คณะ ทำให้เป็นผู้มีความรักความเมตตา มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความเข้าใจอันดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม มีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น มีการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ไม่แบ่งแยกเป็นพรรคหรือฝักเป็นฝ่าย และมีความเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ เหล่านี้จะทำให้เกิดความรัก ความเข้าใจ ความสมัครสมานสามัคคี และความปรองดองของประชาชนซึ่งส่งผลให้สังคมเกิดสันติสุขมีความสงบร่มเย็น ทำให้ประเทศชาติเกิดความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงอย่างมีเสถียรภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยทำให้ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ประชาชนในจังหวัดสระบุรีมีรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนให้ความสำคัญในการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล 5 เพราะ ศีล 5 เป็นหลักธรรมเบื้องต้น เป็นหลักคำสอนพื้นฐานของพระพุทธศาสนา เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการขัดเกลาจิตใจของบุคคล ทำให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละ รู้จักแบ่งปัน มีความยินดีพอใจในสิ่งของของตน มีความปรารถนาดี รู้จักพูดในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ และมีการควบคุมตนเองให้มีสติอยู่เสมอเพื่อเป็นการละเว้นจากการเบียดเบียนชีวิตผู้อื่น เพื่อเป็นการละเว้นเบียดเบียนทรัพย์สินของผู้อื่น เพื่อเป็นการละเว้นจากการล่วงละเมิดและประพฤติผิดทางกายในของรักของผู้อื่น เพื่อเป็นการละเว้นจากการประพฤติผิดทางวาจา และเพื่อเป็นละเว้นจากการทำให้ตนขาดสติสัมปชัญญะ การรักษาศีล 5 เท่ากับการงดเว้นการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น สอดคล้องกับคำกล่าวของ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุณฺโญ) ที่ประทานไว้ว่า “อันว่าศีล 5 เป็นการสำคัญมนุษย์เมื่อทุกคนมีศีล 5 ด้วยกัน สังคมนั้น ๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข” (National Office of Buddhism, 2014)

ประชาชนในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า เพราะเป็นรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขอย่างที่ประชาชนต้องการ เมื่อมีการส่งเสริมอย่างจริงจังแล้วย่อมทำให้เกิดความปรองดอง ความสามัคคี ความสงบ และสันติสุขได้ในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพิศ โบราณมูล (Boranmoon, 2013) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างความสามัคคีของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยหลักธรรมสังคหวัตถุ 4” ผลการวิจัยพบว่า ความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาความแตกแยก ความขัดแย้งและความรุนแรง ดังนั้น ความสามัคคีจึงเป็นรากฐานในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความแตกแยก ความขัดแย้ง และความรุนแรงในสังคมได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งนี้เพราะความขัดแย้งจากการใช้อำนาจ เพื่อดำเนินการตามความเชื่อ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตนเองในลักษณะที่ทำให้อีกฝ่ายรู้สึกว่าเป็นธรรม (King Prajadhipok’s Institute, 2012) แต่หากสามารถสร้างความไว้วางใจ หรือการเข้าใจต่อกันเพื่อขัดเกลาตนเองในด้านความประพฤติ หรือ การมีศีลตามแนวทางพระพุทธศาสนาจะผลดีต่อสังคม เพราะความสำนึกในการรักษาศีล หรือปฏิบัติตามศีล ได้แก่การฝึกหัดขัดเกลาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในคุณธรรมที่ยิ่งๆ ขึ้นไป และการคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นหรือของสังคม เพื่อประโยชน์อันจะทำให้เกิดความดำรงอยู่ด้วยดีของชุมชนของประชาชนในสังคม (Phra Brahmagunabhorn P. A. Payutto, 2009) ทั้งนี้เนื่องจากศีลจะเป็นสิ่งที่คอยกำกับความประพฤติดีทางกายและวาจาให้เรียบร้อย ตั้งอยู่ในความดีงาม มีระเบียบวินัย มีมารยาทที่ปราศจากโทษ ตลอดถึงมีความสุจริตทางกายวาจาและอาชีพ (Phra Brahmagunabhorn P. A. Payutto, 2009) สามารถกระตุ้นให้รู้จักบาปบุญคุณโทษในการรักษาหลักเบญจศีลเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต ให้มีสติทบทวนการกระทำของตนอย่างสม่ำเสมอ (Promdee, 2011)

การปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นการรักษากฎเกณฑ์ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมเอาไว้ สามารถสร้างจิตสำนึก ทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยและสันติสุข จึงควรรักษาและพัฒนา โดยการส่งเสริมการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักศีล 5 เพื่อร่วมสร้างสังคมที่สงบสุข (Atthakorn, 2014) สามารถเป็นส่วนหนึ่งที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการรักษาศีลในชุมชนอย่างต่อเนื่องตามนโยบายของคณะสงฆ์ (Phramaha Kritsada Sobhanasilo, 2016)

จากการที่ได้อภิปรายมาแล้วนี้สามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมความปรองดองและสันติสุข เป็นการทำให้ชุมชนสังคมมีความสงบสุขซึ่งประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นใครล้วนแต่มีความเข้าใจ และแนวคิดเพื่อให้เกิดความปรองดองสามัคคีในสังคมไม่แตกต่าง เพราะว่าความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาความแตกแยก ความขัดแย้งและความรุนแรง เพื่อให้ตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและเพื่อเป็นการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขของประชาชนในสังคมให้เกิดมีขึ้นได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ภาครัฐควรจัดโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อแสดงความรักสามัคคีกลมเกลียวในกิจกรรม ดังต่อไปนี้ กิจกรรมการพัฒนาพื้นที่จิตใจเพื่อลดสถานะความขัดแย้ง ลดการเบียดเบียนกัน ยอมรับฟังเหตุผลและความคิดเห็นของคนผู้อื่น กิจกรรมการรณรงค์ส่งเสริมความปรองดองความสามัคคีระหว่างครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น จนถึงระดับจังหวัด และภูมิภาค โดยการสร้างพันธมิตรที่มีแนวคิดและรูปแบบการปฏิบัติที่ใกล้เคียงกัน กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมโดยวางนโยบายแนวปฏิบัติ ควบคุมดูแล และติดตามประเมินผลของกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้ควรจัดทำกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือตามประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสมานฉันท์ปรองดองเกิดขึ้น ภาครัฐ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และจัดหางบประมาณเพื่อการจัดโครงการหรือกิจกรรมโดยการแต่งตั้งตัวแทนผู้มีแนวคิดและรูปแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเป็นแบบอย่างที่ดี ภาคประชาชน ทำหน้าที่เป็นผู้รับนโยบายให้ความร่วมมือในทุกด้าน เมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้นให้คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก เคารพ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของส่วนรวม เพื่อให้เกิดสันติสุขแก่ประเทศชาติ และภาคองค์กรเอกชน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน รับผิดชอบดูแลการสร้างภาคีเครือข่าย ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลกิจกรรมต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดอง ความสามัคคี ด้วยศีล 5 ในเขตจังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบผล
2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดอง ความสามัคคี ด้วยหลักธรรมอื่น เช่น สังคหวัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 เป็นต้น

กิติกรรมประกาศ

การทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยขออนุโมทนาของคุณ อาจารย์ธเนศ ต่วนชะเอม ที่ได้กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิอ่านงานวิจัยเรื่องนี้ให้เป็นอย่างดี ขออนุโมทนาขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน และขออนุโมทนาขอบคุณสถาบันวิจัยญาณสังวรที่ได้ดำเนินการสนับสนุนงบประมาณการวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่งจนทำให้ผู้วิจัยมีกำลังสามารถทำการวิจัยได้จนเสร็จสมบูรณ์

References

- Atthakorn, W. (2014). *Roi Et hospital offices' factors culminating in observing five precepts*. Thematic paper Graduate School Mahamakut Buddhist University.
- Boranmoon, P. (2013). *A Model of Northeastern Thais' unity Reinforcement through Sanghavatthu (Fourfold Principle of Kindly Treatmen) 4*. The Research report of the Research Institute in the rich. Study and develop National Research University Office of the Higher Education Commission. The Institute of Wisdom: Mahamakut Buddhist University.
- Chanya Siriart and Phrapalad Somchai Payogo. (2016). The Conflicts Management between the State and the Community by Buddhist Peaceful Means : A Case Study of Suvarnabhumi Airport. *Journal of MCU Peace Studies*, 4 (2), 144-158.
- King Prajadhipok's Institute (2012). *National reconciliation*. Research Reports for Executives. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. [in Thai].
- Kongjan, W. (2016). The Model of Strengthening the Stability of the Family by Buddhist Integration. *Journal of MCU Peace Studies*, 4 (Special 1), 257-269.

- Masrungson, P. (2016). Family Violence Management in Integrative Buddhist Perspective. *Journal of MCU Peace Studies*, 4 (1), 221-242.
- National Office of Buddhism. (2014). *The Operation Manual Reconciliation Projects Using the Principles of the Buddhist Precepts 5 "Village "*. Bangkok: National Office of Buddhism Press. [in Thai].
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto). (2007). *Dictionary of Buddhism (Word)*. (11th ed). Bangkok: MCU Press.
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto). (2009). *Buddhadhamma*. (15th ed). Bangkok: Sahadhammika.
- Phramaha Kritsada Sobhanasilo. (2016). Reconciliation Building By Five Precepts Observing Village Project In Ayutthaya Province. *Journal of MCU Social Science Review*, 5(3), 45-62.
- Promdee, S. (2011). *An Application of the Five Precepts and Five Virtues to Living a Life : A Case Study of Nong Hin Sub-District, Nong Hin District, Loei Province*. Thematic paper Graduate School Mahamakut Buddhist University.